

ROMÁN

AL
press

edice
KIOKAN

JAROSLAVA ČERNÁ

JOHANA Z ROŽMITÁLU

NA RUKOU JED, V SRDCI LÁSKA

ROMÁN

JAROSLAVA ČERNÁ

JOHANA
Z ROŽMITÁLU

NA RUKOU JED, V SRDCI LÁSKA

edice
KIOKAN

Copyright © Jaroslava Černá, 2013
Copyright © ALPRESS, s. r. o.

Všechna práva vyhrazena.

Žádnou část knihy není dovoleno užít
nebo jakýmkoli způsobem reprodukovat bez písemného
souhlasu držitele práv, s výjimkou krátkých citací
nebo odkazů, které tvoří součást kritického hodnocení.

Copyright © Jaroslava Černá, 2013
Redakční úprava Miroslav Kozák
Grafická úprava obálky Tomáš Řízek
Elektronické formáty Dagmar Waňkowská
Vydalo nakladatelství Alpress, s. r. o., Frýdek-Místek,
v edici Klokan, 2013
shop@alpress.cz
Vydání první

ISBN (pdf) 978-80-7543-121-9

KAPITOLA 1

BŘEZEN ROKU 1450

„Johano, vrať se ke stolu!“ Strohý příkaz rožmitálského pána se odrazil od trucovitě napjatých zad mladé dívky. Vypadalo to, že ji více zajímá, jestli se jarní slunce konečně prodere z našedlých mraků, než řeči staršího bratra Jaroslava Lva o její budoucnosti. Ve skutečnosti ale proměnlivé počasí nevnímala. Nemohla. Krev v žilách jí vřela potlačovaným vztekem.

„Johanko, posad' se,“ zaznělo mírněji. „Přece si můžeme o všem v klidu promluvit.“

„Co to po mně chceš?“ Johana konečně přemohla vztek a otočila se od okna k bratrovi. „Jak mě můžeš nutit ke sňatku s mužem, kterého jsem v životě neviděla?“

Jaroslav se usmál. Velmi svou mladší sestru miloval a chápal její rozhořčení. Znal ji. Věděl, že je chytrá, na ženu až příliš, a nenechá si jen tak mluvit do života – a už vůbec ne něco přikazovat. První nápor hněvu přejde a on se může spolehnout na její moudrost a schopnost úsudku.

„Moje drahá, nikdo tě nebude k ničemu nutit – a já už teprve ne.“ Vstal od stolu, pomalu přešel k sestře, objal ji

kolem ramen a jemně posadil na židli k prostřenému stolu k večeři pro dva.

„Kdyby žil otec...“ pokusil se taktizovat.

„Kdyby žil otec, nenutil by mě ke sňatku s někým, koho neznám a nemiluji,“ odporovala dívka už o něco klidněji.

„Kdyby žili naši rodiče, právě otec by ti vysvětlil, že sňatek s nejmocnějším mužem v zemi je to nejlepší, co pro sebe můžeš udělat.“

„Jistě!“ vyjelo z Johany jízlivě. „To nejlepší pro mě... Jen pokračuj, pro koho ještě? Pro náš šlechtický rod, pro tebe, pro pána z Poděbrad? A co takhle pro celou zemi?“

„Ano, i v tom máš pravdu,“ pokýval Jaroslav hlavou a koutky úst mu cukaly utajovaným smíchem. „Pokud by ses provdala za zemského správce, ovlivňovala bys pochopitelně i dění v zemi. Jsi vzdělaná a velmi chytrá, každý muž by dal na tvůj úsudek. A jak já znám pana Jiřího, ten byl vždy nakloněn dobrým radám, dokonce i od ženy.“

„Máš na mysli bývalou královnu, již vděčí za své postavení a které rád naslouchá?“

„Ano, mám na mysli právě bývalou královnu a císařovnu Barboru. A dobře víš, že její názor na situaci v zemi zajímal i jiné vlivné šlechtice.“

„Muže zajímal nejen její úsudek, ale hlavně ona jako žena a milenka, to ví přece každý!“ vyjelo z Johany podrážděně, ale hned se před bratrovým káravým pohledem zarazila a ztichla.

Jaroslav Lev využil chvíle klidu a pokynul sloužícím, aby nosili na stůl. Nestávalo se často, že mohl se svou sestrou o samotě povečeřet a pohovořit si o její budoucnosti.

„Odpusť, bratře, nechala jsem se unést. Nemám přece právo nikoho soudit.“

„Není co odpouštět, Johanko, znám tě a vím, že máš svůj rozum a vůli a rozhodneš se správně. Chtěl jsem ti jen na-

značit... vyjádřit svůj názor a možná přání, abys o panu Jiříkovi jako možném choti alespoň přemýšlela.“

„Bratříčku, já vím, že to myslíš dobře, jenže Jiří je krátkou dobu vdovec, svou manželku prý velmi miloval a já přece nemohu...“ Johana zavrtěla mírně hlavou, ale v tom gestu bylo spíše nepochopení než odmítání. „A má šest dětí!“ zdůraznila.

„Johanko, na to ti mohu říct jen jediné. Kunhuta, první manželka našeho pana Jiřího, byla mírná žena, dobrá hospodyně i matka. Její poddaní v Poděbradech ji milovali, ale zemřela a život jde dál. Zemský správce a nejmocnější muž v zemi potřebuje vedle sebe manželku vzdělanou, která by mu byla oporou nejen v domácnosti, ale stála při něm i v politických záležitostech. Sám Bůh jistě dobře ví, co dělá, a právě tobě ukazuje novou cestu k budoucnosti. Navíc moc Jiřího neustále stoupá a doba, kdy by mohl usednout na český trůn mladý Ladislav Pohrobek, je v nedohlednu. Rozhodovat a vládnout v zemi bez krále bude zatím Jiří Poděbradský, to je jisté.“

Johana pomalu jedla a zamyšleně bratrovi naslouchala.

„A navíc, moje milá, je zde nebezpečí, že se kolem mladého a vlivného muže začnou točit vdavekchtivé šlechtické dívky – a že osamělý muž milostnému vábení lehce podlehne, na to můžeš vzít jed.“

„Jaroslave, takové řeči na mě neplatí,“ pronesla Johana pevně. „Ale mohu ti slíbit, že se nebudu vyhýbat setkání s panem Jiřím, pokud by k němu mělo dojít. Chci ho poznat!“ Johana dala najevo, že další řeči už jsou zbytečné, podívala se bratrovi do obličeje a rozesmála se. „Bratříčku, ty jsi ale lišák! Vidím na tobě, že ty už máš všechno promyšlené, nebo se mýlím?“

„Ne, Johanko, nemýlíš se. Věděl jsem, že se vyvztekáš a umoudříš. Tušil jsem, jak se rozhodneš.“ Zadíval se ses-

tře zpřímá do očí. „Mám tě rád a chci pro tebe i pro nás oba jen to nejlepší, ale proti tvé vůli nepůjdu.“ Jaroslav Lev vrátil sestře vřelý úsměv. „Brzy se s Jiřím Poděbradským osobně setkáš a ostatní nechám na tobě.“

PO DEVÍTI DNECH

Jaroslav Lev, pán Rožmitálu a Blatné, se vracel domů z hlavního města. Tentokrát neměl v plánu se po cestě zastavit u bratra Protivy na zbirožském panství, nebyl důvod.

Spěchal na rodinné hradní sídlo zděděné po předcích, které spravoval od své zletilosti, a ze všeho nejvíce se těšil na setkání s mladší sestrou. Sourozenci byli svázáni zvláštním neuchopitelným poutem. Jaroslav si stěží vybavoval podobu otce, Johanka ho nikdy nepoznala. Zemřel dříve, než začala vnímat okolí, a nepoznala ani lásku matky. Bratr Protiva se ujal panství na Zbirohu a on, Jaroslav, byl pro svou malou roztomilou sestřičku vším, co potřebovala: otcem, matkou, rádcem i přítelem. A dnes se vrací z Prahy s přesvědčením, že pro svou Johanku zvolil i toho nejlepšího budoucího manžela. Aniž by chtěl, objevila se mu na čele starostlivá vráska. Jaroslav Lev si musel přiznat, že sňatek Johanky a Jiřího by byl výhodný především pro jejich šlechtický rod, otevřel by mu jako švagrovi prvního muže v zemi cestu k politické kariéře. Jenže Jaroslav také dobře věděl, že jeho vlastní představy a zájmy Johanka odhalí dříve, než se s Jiřím vůbec setká.

„Je chytrá, moje sestřička,“ zabrblal pro sebe do vousů. Není jiná možnost než s ní jednat na rovinu, jinak mé ambice prohlédne a plánuj se vzepře. Nic před ní nezatajím, nemohu jí lhát, přemýšlel Jaroslav.

„Pane, hrad je na dohled,“ vyrušil ho ze zamyšlení velitel ozbrojeného doprovodu a on konečně zvedl hlavu a zadíval se na čtyřhrannou věž svého rodného rožmitálského sídla v dálce.

„Bratře! Vítej doma!“ ozvalo se mu za zády zároveň s rozpustilým smíchem. Johana prudce zastavila cválajícího koně těsně u jeho boku, až se k nim ze země zvedl oblak prachu a kamínků.

„Johanko! Myslel jsem, že mě budeš vyhlížet z věže nebo se procházet v zahradách... a ty zatím proháníš toho nejdivočejšího hřebce!“ Jaroslav sestru káravě napomenul, hlas plný obav.

„To on prohání mě, je k neudržení.“ Dívka zklidňovala dech, ale zářící pohled a zarudlé tváře prozrazovaly nadšení z divoké jízdy. „Nedáme si závody?“ pokoušela bratra.

„Sestřičko, tak já se trápím, jak ti šetrně sdělit, že se brzy setkáš se svým nastávajícím chotěm, abys mě hned neodmítla a neposlala ke všem čertům, a ty zatím... Copak nikdy nedospěješ?“

„Jaroslave, prosím, jen k hlavní bráně!“ Johana pobídla koně, jako by bratrova slova vůbec nevnímala.

„Dobrá, ale když zvítězím, provdáš se...“

„Jestli vyhraješ, setkám se s tím, koho jsi mi vybral, ale nic víc!“ Johana pohodila hlavou, pobídla hřebce a vyrazila prudce vpřed.

„Jaroslave, tys mě nechal vyhrát!“ Dívka v sedle poplácala koně po šíji a sledovala, jak odfrkává chuchvalce bílé pěny. Štíhlé nohy tancovaly na kamenném dláždění u hlavní brány a zvonily Jaroslavovi vstříc.

„Já? Naopak! Já jsem přece potřeboval vyhrát hlavně kvůli sobě, abych tě mohl provdat, ale copak za sebou nemám celonoční a celodenní cestu z Prahy? Kůň, na kterém sedím, mě veze od časného rána, únavou sotva vidím – a ty chceš, abych poslední úsek cesty zvládl tryskem? To si nezasloužím ani já ani to zvíře.“ Jaroslav si povzdechl, zajel koni rukou do bohaté hřívky a konejšivě k němu promlouval: „Co naplat, jednoduše jsem ztratil své šance a moje sestra zůstane na ocet, i když už jí táhne na dvacet let.“

„Jsi pokrytec!“ křikla za ním Johana, když kolem ní projel branou hradu a snažil se předstírat lhostejný výraz. „Nebudu tě litovat, že nade mnou nedokážeš zvítězit v jízdě na koni, ale lituji, že se mě chceš zbavit!“

„Promluvíme si u jídla,“ otočil se Jaroslav v sedle a unaveně dodal: „A uprav se, ať se nemusím dívat...“

„Bratře! Ty...“

Jaroslav zmizel v maštali.

„Ještě se budeš divit...“ huderla Johana, ale v rozrušení nemohla najít ta správná slova. Bratrův návrat ji naplnil pocitem štěstí a už se těšila, jak budou u jídla pokračovat ve vzájemném škádlení a popichování. S nikým si nerozuměla tak jako s Jaroslavem.

„Johanko...“ Jaroslav vydechl, a protože nenacházel slova, vstal a podal sestře ruku, aby ji usadil ke stolu. Vždy když ji viděl upravenou v dámských šatech vcházet do dveří, byl přesvědčený, že ještě nepotkal krásnější ženu. Ale jen on věděl, že vnější krása jeho mladší sestřičky není všechno. To on se postaral, aby její chytrost a bystrá mysl ještě více vynikla vzděláním, které jí poskytl. A nejvíce si

cenil Johančiny intuice, smyslu, který chyběl mnoha mužům.

Se zalíbením si prohlížel jemný obličej zarámovaný světle hnědými vlasy, neposlušné lokny tentokrát zapletené pod sítkou zdobenou korálky. Hned také ucítil pátravý pohled zelenohnědých očí, kterým neuniklo žádné hnutí jeho mysli.

Johana při příchodu do malé jídelny rychle pochopila, že tentokrát půjdou žerty stranou, že bratr má na srdci závažné informace a opravdovou starost o její další budoucnost.

„Já vím, bratříčku, tys tentokrát svou jízlivou poznámku, že mi bude dvacet let, myslel vážně.“

„Myslel, Johanko, aniž bych se tě chtěl dotknout, ale sama víš, že šlechtické dívky ve tvém věku jsou dávno pod čepcem a chovají děti. Vždy jsem věřil, že pro tebe společně najdeme vhodného a výjimečného ženicha. Víím, že ty nechceš jen rodit děti, sedět s jehlou v ruce a poslušně přikyvovat pánovi domu. To bych nechtěl ani já. Na to tě příliš dobře znám.“

„Jaroslave, prosím, buďme k sobě jako vždy upřímní,“ naléhala Johana na bratra. „Opravdu jsi přesvědčený, že bych se měla provdat za správce českých zemí?“

„Za pana Jiříka, jak mu všichni přezdívací,“ usmál se konečně Jaroslav s úlevou. „Myslím, že jeho pozice bude brzy znovu potvrzena, tentokrát všemi šlechtickými rody, katolíky i kališníky. Nepochybuji o tom, že je a zůstane nejmocnějším mužem v zemi, a neznám vhodnější šlechtickou dívku, která by mu mohla sedět po boku, být mu manželkou, ale i oporou a rádcem.“

„Ale vždyť jsem ti slíbila, že se s ním setkám,“ povzbuzovala Johana bratra, protože tušila, že jejich vzájemné seznámení už naplánoval.

„Johanko, naskytla se možnost... v Praze se sejde mnoho Jiříkových příznivců a přátel. Jenže to bude situace velmi neobvyklá. Týká se doprovodu ostatků Jiříkovy první manželky do Poděbrad.“

„Smuteční průvod?“ zarazila se Johana.

„Ano, sestřičko. Jiří z Poděbrad chce splnit poslední přání své manželky a nechá ji uložit v kostele na panství, které tak milovala, kde s ním dlouho žila a kde ji všichni poddaní pro její dobrotu zbožňovali.“

„A ty budeš pana Jiřího v průvodu doprovázet?“

„My oba, moje milá. A dá-li bůh, později večer se na poděbradském hradě můžete setkat u hodovní tabule, pohovořit si...“

„Tys o mně s Jiřím už mluvil?“ Pátravý Johanin pohled Jaroslavovi ani teď nedovolil něco jí tajit.

„Ano, Johanko, naznačil jsem mu možnost vašeho setkání a nebyl jsem sám, kdo by panu Jiřímu doporučil nový sňatek se šlechtickou dívkou, navíc s katolickou výchovou. Bylo by to pro něj velmi výhodné. Ukázal by tak celé zemi svou snášenlivost a pochopení pro dvojí víru, kterou hlásá.“

„A jaké jsou tvé vlastní zájmy, Jaroslave?“ Johaně se zachvěl hlas, ale zeptat se musela.

„Já, moje drahá, já bych se stal švagrem zemského správce. Copak to nehovoří za vše?“ odpověděl Jaroslav bez váhání.

„Ano, našemu rodu a tobě samotnému by se otevřela velmi slibná budoucnost,“ přemýšlela Johana nahlas. „Mohl bys zastávat vysoké funkce, být i členem nejvyšší zemské rady, stal by se z tebe velmi vlivný muž.“ Johana zvedla k bratrovi pohled od dřevěné desky stolu. „To všechno si, Jaroslave, zasloužíš!“ pronesla důrazně a tišeji dodala: „Za všechno, co jsi pro mě udělal...“

KAPITOLA 2

Jízda šlechtických pánů z Rožmitálu, na Blatné a ze Zbiroha se přiblížila k boku průvodu zemského správce, aby se zařadila k početnému smutečnímu doprovodu na cestě do Poděbrad. Tam budou v kostele Povýšení svatého Kříže uloženy k odpočinku ostatky první manželky pana Jiříka, Kunhuty ze Šternberka.

„Přidávají se k nám další příznivci, snad i budoucí přátelé,“ poznamenal Jiří Poděbradský ke svým společníkům, kteří ho doprovázeli v otevřeném kočáru. Předpokládal, že cestu budou lemovat davy poddaných, a chtěl jim být blíž, přijímat jejich oddanost a projevy účasti.

Konečně rozeznal na praporci v čele přijíždějících jezdců erb s kančí hlavou.

„To jsou zástavy pana Lva z Rožmitálu,“ poznamenal Aleš ze Šternberka s nechutí. Překvapilo ho, kolik rodů z vyšší i nižší šlechty najednou touží vyjádřit nejmocnějšímu muži v zemi svou účast a rozhodlo se přidat se k poslední cestě paní Kunhuty do Poděbrad.

„Jistě, dnešní večerní hostina je důvodem k setkání, k hovorům o budoucnosti i k navazování nových přátel-

ství,“ zabručel spokojeně Jiří a pokynul pánům Jaroslavovi a Protivovi v čele jezdců na pozdrav.

Najednou se zarazil. Mezi bratry seděla na koni velmi půvabná mladá dáma. Jiří se na dívku zahleděl a její krása mu vyrazila dech. Bože můj, snad to není Johana, sestra Jaroslava Lva! Vzpomněl si, že jméno mladé šlechtičny z Rožmitálu padlo při jednom z hovorů o jeho možném budoucím sňatku. Jiří oslněný přímým bystrým pohledem a krásou mladé dívky přivřel oči. V okamžiku si uvědomil účel dnešní cesty, nemohl se však ubránit srovnání dvou žen.

Jeho Kunhuta byla dobrá hospodyně, laskavá matka jejich dětí i vlídná paní svých poddaných, ale dívka, co tak sebejistě sedí v sedle hřebce mezi bratry... to je... to musí být snad pouhý sen.

Jiří neměl odvalu otevřít oči, aby se z toho krásného snu neprobudil a obraz dívky nezmizel.

„Ani se na mě pořádně nepodíval. A když si mě konečně všimnul, zavřel oči, jako by mě ani vidět nechtěl,“ šeptala tlumeně Johana Jaroslavovi, aby přehlušila zvuk kopyt koní a šumění čerstvého dubnového větru. Raději si na hlavu znovu nasadila kapuci teplého pláště, kterou před prvním pozdravem s poděbradským pánem sundala z hlavy.

„Třeba jsi ho, drahá sestřičko, oslnila jako dnešní prudké jarní slunce,“ usmál se bratr povzbudivě. V nitru byl přesvědčený, že pan Jiřík v jeho sestře musí najít zalíbení. Věděl, jak působí na muže, a proto ji dosud do společnosti moc nevodil. A pokud Johanka čerstvého vdovce neokouzlí jako žena, pak jsou zde další důvody, o kterých už spolu s Jiřím hovořili. Věděl, že ty jsou pro Jiřího pádnější

než krása ženy. Jiří není hloupý, ten dokáže taktizovat i na poli výhodného sňatku, spojení rodů, muže a ženy katolické a kališnické víry a tím zvýšení vlivu na poddaný lid.

„Myslím, že tvé plány, bratříčku, nevyjdou podle tvých představ.“ Johana si přidržovala lem kapuce a otočila k zamýšlenému bratrovi hlavu. „Ale neobávej se, splním, co jsem slíbila.“ Pak se k němu naklonila co nejbliže a dodala: „Jen ti musím říct, že jako muž není pan Jiří zrovna příliš těžlivý. Je mu třicet, ale vypadá daleko starší. Je takový... zavalitý a podsaditý! A to jsem ho viděla sedět v kočáře. Obávám se, že až se postavíme vedle sebe, možná bude vzrůstem menší než já!“

„Sestřičko, já sázím nejen na tvou krásu, ale hlavně na moudrost a úsudek. Řekl jsem ti, že tě k ničemu nutit nebudu, a svůj slib dodržím.“

„Děkuji, Jaroslave,“ věnovala Johana bratrovi vděčný úsměv.

Po pár hodinách cesty se v dálce objevila silueta poděbradské hradní pevnosti, po chvíli první domky a obyvatelé městečka se slzami v očích s úctou a tiche přihlízející poslednímu návratu jejich dobré paní.

Vyčleněný z chumlu poděbradských stál u prašné cesty důstojný muž. Oblečený ve vybledlém plášti, v ruce sukovic, hleděl přímo do tváře Jiřího z Poděbrad.

Než vjelo čelo průvodu a kočár do první uličky, pohledy dvou mužů se střetly. Jiří v tom okamžiku pocítil nebývalé souznění.

„Zastav!“ křikl na vozku a zároveň pokynul muži, aby přistoupil ke kočáru. Nechtěl ale zastavovat celý průvod, proto hned k nelibosti pánů ze Šternberka poručil: „Nastup k nám do kočáru!“

Muž se usadil, sukovici mezi koleny, pohled stále upřený na pana Jiříka.

„Ty nejsi zdejší...“ vyzvídal hned Jiří na neznámém.

„Ne, pane,“ zaznělo sebejistě. „Ale chtěl jsem vidět tvou tvář, setkat se s tebou osobně. A teď, když dovolíš, zase se vytratím a půjdu si po svých.“

„Kdo jsi?“ Muž Jiřího zajímal čím dál víc.

„Není důležité, kdo jsem a kým jsem byl, bratře Jiří. Všechno, co jsem měl, jsem během válek v minulosti ztratil. Domov, manželku, děti i svůj původ. Zůstal jsem jen já sám s otevřeným srdcem, abych ho mohl znovu naplnit. Člověk ztrácí, člověk nachází – a získá možná právě to, co bude v budoucnu potřebovat.“

„Myslíš, že člověk napřed musí něco ztratit, aby mohlo přijít zase něco nového?“ podivil se Jiří, ale hlavou mu prolétla jediná myšlenka: Ztratil jsem manželku, okouzli mě krásná dívka... Mohla by do mého života vstoupit nová láska, kdyby neodešla na věčnost moje Kunhuta?

„Moudře mluvíš, pane... a přitom na první pohled vypadáš...“ promluvil Jiří nahlas.

„Jako blázen? Víím, bratře Jiří,“ pokýval tulák hlavou a s pohledem pořád upřeným do očí mocného muže pronesl: „Kdo to pozná, kdo to ví, co je moudrost a co bláznovství?“

Jiří ztichl. Hlavu měl plnou zmatených myšlenek, na venek ale nedal nic znát. Zvedl ruku a děkoval poddaným na svém panství za pozdravy, za projevy smutku i radosti, že se spolu opět vidí.

„Zůstaneš zatím v mé společnosti, souhlasíš?“ požádal muže, když už kočár stoupal mírnou cestou k hradu. „Jak tě mám oslovovat, když ty mi říkáš bratře?“ usmál se.

„Křtěný jsem Jan, bratře Jiří, mou rodnou vesnicí je Pá-leč – a více vědět nepotřebuješ.“

„Páleč?“ Jirí se konečně rozesmál. „Budeš pro mě tedy bratrem Palečkem, souhlasíš?“

„Budu pro tebe, čím potřebuješ, abych byl, bratře Jirí.“

Johana ze hřbetu svého koně celou situaci bedlivě sledovala. Udivilo ji, že Jirí vzal do kočáru ubožáka stojícího osaměle u cesty. Když na nádvoří hradu sklouzla ze sedla, viděla, že neznámý muž se přidal k ostatnímu služebnictvu, a pochopila, že vstoupil panu Jirímu do života snad ještě dříve než ona sama.

V té chvíli netušila, že právě bratr Paleček pomohl zmatenému srdci mladého muže a vdovce, aby se otevřelo nové lásce.

NAVEČER

„Děkuji vám oběma, pánové z Rožmitálu, za vaši přízeň i účast na hostině,“ začal Jirí hovor, jakmile se konečně prodral k oběma bratrům. Společnost shromážděná ve velké jídelně poděbradského hradu pomalu usedala k prostřeným stolům. „Jako by dnešní den byl začátkem něčeho nového, pro mě i pro nás všechny,“ pronesl vzápětí.

„Zřejmě jsi, pane Jirí, potřeboval nejprve splnit slib daný manželce a teď můžeš jít bez výčitek svědomí životem dál,“ podotkl Jaroslav a zároveň pevně stiskl podanou ruku.

„Nikde nevidím vaši krásnou sestru,“ zajímal se Jirí. „Přijela přece zároveň s vámi, nemýlím se?“

„Ne, pane, nemýlíš se. Johanka si velmi přála projevit ti svou přítomností účast, ale šla se upravit před hostinou do

své ložnice. Znáš přece ženy,“ omlouval sestru tentokrát mlčenlivý Protiva.

„Máte za sebou dlouhou cestu v sedle, jistě musí být unavená.“

„Naše Johanka?“ rozesmál se Jaroslav. „Ta se, pane, v sedle narodila...“

„Pánové!“ Jiří zvýšil v důvěrném hovoru hlas, ale pohledem zastavil v široce otevřených vchodových dveřích. „Vaše sestra se narodila, aby okouzila muže a vzbuzovala závist žen.“

I Jaroslav uviděl vcházet sestru do hodovní místnosti; hned jí vyšel vstříc, uchopil ji za ruku a vedl přímo k Jiřímu.

„Pane z Poděbrad, představuji ti naši milovanou mladší sestru Johanku rozenou v Rožmitálu.“

„Jsem tebou, paní, okouzlen, to musím přiznat,“ pronesl Jiří a zároveň lehce políbil dívce ruku. Když k ní ale chtěl zvednout zrak, pohled se mu zastavil na šperku, kterým si dívka ozdobila na večerní slavnost bohatý výstřih. V tepaném zlatém náhrdelníku zářil jediný velký kámen barvy krve.

Jiří hleděl na rubín a nenacházel vhodná slova. Zato hlavu měl plnou myšlenek a v srdci zmatek. Ten šperk vyjadřuje povahu své majitelky – je překrásný, plný života a radosti. Má v sobě divokost, a přesto je spoutaný. Na povrchu lesklý, v tajemné hloubce skrývá moudrost věků...

Moje Kunhuta milovala perly, bledou září dnů, chlad noci za ubývajícího měsíce..., aby se pak stejně jako ta luna vytratila ze světa lidí.

Johana první vycítila hluboké hnutí mysli muže, který najednou bloudil v myšlenkách bůhví kde.

„Děkuji za lichoťku, pane, ráda se s tebou osobně se-
tkávám, tolik jsem toho o tobě slyšela,“ snažila se zahnat šlechticovy rozpaky.

„Ten šperk je překrásný, paní,“ zamumlal Jiří, „ale krásou se ti nemůže vyrovnat.“ Uklonil se, napřímil záda a najednou od nich sálem do čela stolu odcházel úplně jiný člověk. Kráčel sebejistým krokem se vztyčenou hlavou, hýřil pozdravy a úsměvy. Mocným hlasem pozval všechny ke stolu a rázným gestem pokynul k naplnění číší.

Přiblížila se půlnoc a Johana začala pociťovat po dlouhém dni únavu. Od časných ranních hodin byli na cestě a tolik se toho dnes přihodilo! Zlobilo ji, že neporozuměla panu Jiříkovi. Rozhlédla se sálem. Hledala bratra, aby mu mohla říct, že odchází do ložnice. Potřebovala se rozloučit s hostitelem, i když nečekala, že spolu promluví. Za celý večer se na ni několikrát zadíval dlouhým, zamyšleným, možná spíš trochu nepřítomným pohledem, jako by neměl odvahu jí cokoliv říct. Pak ho vždycky někdo oslovil, přerušil jeho neobvyklou zahloubanost, a on se hned vzpamatoval a vzápětí se zapojil do bouřlivých diskuzí.

„Johanko,“ konečně se objevil Jaroslav, „asi se ve společnosti mužů nudíš; to víš, je zde víc šlechticů stejného zájmu a názoru než na zemském sněmu.“

„Jaroslave, myslím, že odejdu na lože. Je mi líto, že tvé plány nevyšly, ale pan Jiří se mnou promluvil sotva dvě věty. Když mě uviděl poprvé, zavřel oči, a podruhé ho zajímal více můj šperk než já sama.“ Johana se zvedla od stolu a zavěsila se do bratra.

„Drahá sestřičko, myslím, že se mýlíš,“ začal mluvit s neskrývanou radostí. „Poděbradský pán je známý tím, že nedává na veřejnosti najevo city. Ale vyjádřil přání, abychom se na jeho sídle zdrželi i v dalších dnech.“

„Opravdu? A nepřesvědčil jsi ho ty?“ sykla Johana výhrůžně a zadívala se do čela stolu.

Setkala se s pohledem tak výmluvným, že odpověď od bratra už nepotřebovala.

Pan Jiřík držel v ruce pohár červeného vína, ale nenapil se. Každá kapka rudého moku mu připomínala šperk na krku dívky, probouzela život v žilách, radost, pocit štěstí... byla příslibem nové lásky.

Jiří hleděl na dvojici sourozenců chystající se opustit hodovní sál. Vyskočil ze židle, prudce položil pohár na stůl, až kov dutě cinkl o dřevo.

„Odcházíš, paní?“ zeptal se, zmlkl a zase se jen díval, tentokrát tázavě.

„Ano, pane Jiří.“

„Dovoliš, pane z Rožmitálu, abych sám tvou sestru doprovodil ke dveřím její ložnice?“ Nečekal na odpověď, nabídl Johaně rámě a odhodlaně vykročil. Celou cestu do patra však mlčel; nepromluvila ani Johana. Dvojice najednou nepotřebovala slova.

„Zde budu spát já,“ pronesl rozpačitě u svých dveří, „a tvá ložnice je na konci chodby, paní Johanko.“

Johana se při vyslovení svého jména zachvěla. Johanko jí říkal jen její milovaný bratr.

Jiří se najednou zastavil a usmál se na muže sedícího přede dveřmi své ložnice. „Bratře Palečku, opravdu člověk musí mnoho ztratit, aby znovu získal něco nového?“

„Čím více ztratíš, bratře Jiří, tím více nalezeš. A na poli lásky to platí dvojnásob.“ Muž upřel na Johanu pichlavé oči a ona v něm poznala tuláka, kterého Jiří dnes přizval do kočáru. O čem oba muži mluví, pochopila okamžitě.

„Přeji ti příjemnou noc, paní Johanko,“ popřál jí Jiří plaše, a než mu stačila odpovědět, odcházel rázným krokem do přízemí do společnosti mužů a svých příznivců, kterým vládl svou moudrostí a pevnými zásadami vzbuzoval úctu.

* * *

Johana se zády opřela o pevně zavřené bytelné dveře a rozhlížela se útulnou ložnicí. Nechal ji pro ni připravit hradní pán? Komnata ve světle ohně v krbu vypadala přívětivě a velké dřevěné lože s nebesy zvalo k odpočinku. Jenže Johana měla najednou nitro plné zmatených myšlenek. Proč se k ní pan Jiří chová tak nesměle, rozpačitě, jako by s ní nedokázal normálně promluvit? Vždyť v každé jiné společnosti je ve středu všeho dění a hlučných diskuzí. Možná ho přivádím do rozpaků, pomyslela si dívka a zapátrala ve vlastních pocitech.

Dokázala bych se za toho muže provdat, kdyby požádal bratra o mou ruku?

Odpovědí jí bylo ticho. Srdce jí štěstím neposkočilo ani se hlasitě nerozbušilo.

Johana pomalu přešla ke krbu a zahleděla se do nízkých plamenů. A najednou pocítila lítost. Mrzelo ji, že ji pan Jiří nedobývá tak, jak si namlouvání mezi mužem a ženou vysnila. Toužila slyšet horoucí vyznání lásky, ujištění, že je jediná mezi všemi. „Nesmysl!“ okřikla se nahlas. „Vždyť je půl roku vdovcem a jistě na svoji manželku ještě nedokázal zapomenout.“ Posadila se unaveně na lože, ale dotěrných myšlenek se nezbavila. Jako muž zrovna přitažlivý není, ale má v sobě něco, co mě přitahuje a co bych ráda odhalila, přiznala si Johana v duchu.

„Myslím, že mě potřebuje,“ pronesla znovu nahlas. Pomohla bych mu překonat všechny smutky, jistě by mi časem otevřel své nitro i srdce. Tak velký muž potřebuje vedle sebe silnou ženu a to já jsem. Johana rázně vstala z lože. Ale doprošovat se nikoho nebudu. Pokud se nevyjádří, požádám Jaroslava, aby mi dovolil zítra odcestovat zpět do Rožmitálu. Nemohu se přece nechat kompromitovat. Opustím Poděbrady společně s ostatními hosty!

KAPITOLA 3

Johana otevřela oči a překvapeně se rozhlížela kolem sebe. Chvilí jí trvalo, než si uvědomila, kde je. Vyskočila z teplých pokrývek a otevřela okenice. Chladivý jarní vzduch ji úplně vzpamatoval, dubnové slunce nabíralo na síle a ozařovalo dávno probuzenou zahradu pod jejími okny. Další myšlenka patřila Jiřímu. Chce se vůbec znovu oženit? položila si otázku. Vždyť se k ní chová tak zdrženlivě!

Johanino nitro znovu zaplavila lítost. Ale tentokrát měla jiný odstín. Mrzelo ji, že si nemůže být jasným postojem a city pana Jiřího vůči sobě jistá. A přitom on sám se jeví ve společnosti mužů tak sebevědomý!

„Paní, mohu dál?“ ozvalo se jí za zády, až se vylekala. „Odpusť, paní, klepala jsem několikrát...“ sklonila komorná pokorně hlavu. „Posílá mě poděbradský pán, abych ti pomohla s oblékáním. Jsi očekávána u stolu v jídelně.“

Johana pouze kývla, zaskočená Jiříkovou pozorností. Přesto se jí do společnosti ostatních hostů ještě nechtělo. Dnes se oblékla do šatů levandulové barvy, vlasy jí ko-

morná na její přání upravila do vrkoče staženého stuhou stejné barvy a nechala spadat přes výstřih až k pasu.

„Půjdu se ještě projít do zahrady,“ oznámila mladé dívce a vstala ze židle.

„Paní, jsi překrásná,“ vydechla nadšeně komorná a nemohla od Johany odtrhnout oči. „Náš pán si dokáže vybrat nevěstu, jen co je pravda.“

„Cos to řekla?“ vyjelo z Johany. „To mluvíš o mně?“

„Jistě, paní.“ Dívka zůstala překvapeně stát s otevřenou pusou.

„Já mám být nevěstou vašeho pána?“

„Vždyť si o tom cvrlikají vrabci na střeše,“ rozesmála se dívka a chvíli se bavila Johaninými rozpaky. Hleděla na krásnou šlechtičnu, jak se najednou téměř navztekane otáčela na podpatku a vyrazila z ložnice.

Teď už vůbec nemohu do jídelny, hněvala se v duchu Johana a rychlým krokem procházela zahradou po chodníčku sypaném hrubým pískem. Všichni se na mě dívají jako na budoucí manželku poděbradského pána, jen já o ničem nevím! Ani bratr se nenamáhal, aby mi oznámil Jiřího rozhodnutí.

Johana se posadila na lavičku a zvedla tvář ke slunci. Anebo jsou to jen babské řeči a pomluvy a já se zlobím zbytečně, napadlo ji ve chvíli, kdy ucítila, jak na ni padl stín. Ještě než otevřela oči, tušila, kdo si stoupl mezi ni a hřejivé sluneční paprsky.

„Přeji ti krásné ráno, paní Johanko.“

Poznala ten hlas okamžitě. Proč ale zní zase tak nesměle, jako by se bál?

„Pane z Poděbrad.“ Johana se zvolna zvedla z lavičky, uchopila sukně do prstů a lehounce sklonila hlavu na po-

zdrav. Když se napřímila, zlobilo ji, že proti slunci nevidí muži pořádně do obličeje, nepozná, jak se tváří. Proč mlčí? Proč nic neříká a proč ji přivádí do rozpaků?

„Dalas přednost procházce zahradou před mou společností u jídla, paní?“ vyrazil ze sebe Jiří.

Co mu na to mám říct? Johana se přistihla, že začíná být stejně rozpačitá jako muž přešlapující z nohy na nohu, a to se jí vůbec nelíbilo. Nesnášela pokrytectví, neměla ráda plané řeči, a proto se rozhodla jednat i mluvit otevřeně.

„Pane Jiří,“ začala odhodlaně, „nešla jsem do jídelny, protože se ke mně hned po ránu doneslo, že mám být tvou nevěstou. Velmi mě to rozzlobilo a potřebovala jsem být chvíli sama. Nesnáším pomluvy!“

„A kdyby to nebyla pomluva?“ zalapal Jiří po dechu.

„Pak bych o tom snad něco musela vědět!“ odpověděla Johana prudce, a aby naznačila, že se opravdu zlobí, otočila se a zvolna odcházela od zkoprněného šlechtice.

„Paní! Počkej přece!“ vykřikl Jiří. „Pomoz mi, prosím!“ vyrazil ze sebe, když zklidnil nečekaný nával protichůdných citů a obav.

Johana v jeho hlase postřehla náznak zoufalství. Zastavila se, otočila a tázavě se dívala Jiřímu přímo do očí. „Jistě že ti pomohu,“ zašeptala vstřícně a už pohledem neuhnula.

Jiří stál v mžiku před ní. Hleděl jí do očí, několikrát se nadechl, jako by hledal slova, ale žádná vhodná nenacházel. Johana se povzbudivě usmála. Konečně pochopila – ten velký moudrý a vážený muž si neví rady sám se sebou a se svými city! Jenže na další myšlenky už neměla čas. Tvář Jiřího měla tak blízko, že nedokázala zaostřit a nezbyvalo než zavřít oči a poddat se tomu, co muselo a mělo přijít. Pevné objetí jí vyrazilo dech a prudkým polibkům se nedokázala ani nechtěla bránit. Zmizel hněv, nezbyly už žádné dohady, žádné pochybnosti.

DRUHÝ DEN

„Až se znovu setkáme, bude to v poděbradském kostele. A pak už si tě povedu od oltáře jako svoji manželku,“ promlouval Jiří spokojeně a pevně držel Johanu za zápěstí ruky, kterou se do něho při procházce zahradou zavěsila. „Bydlet budeme v Praze, mám tam zařízený prostorný dům...“

„Ty nějak spěcháš, můj milý,“ pokoušela se ho přerušit Johana. „Do včerejška jsem z tebe nedostala kloudného slova – a dnes...“ zastavila se v chůzi. „Ještě jsi mě nepustil ke slovu.“

„Moje milá, dnes si snad mohu být jistý tím, v co jsem včera pouze doufal.“ Jiří uchopil Johaniny ruce do svých velkých dlaní. „Copak jsem mohl jen tušit, kdo se skrývá za jménem Johana z Rožmitálu?“

Před dvěma měsíci mi přátelé navrhli několik možností k sňatku – dívky z vlivných a mocných šlechtických rodů. Návrh tvého bratra Jaroslava mi připadal nejpříjemnější vzhledem k tomu, že ty jsi katolička a já jsem veden vírou umírněných kališníků. Není lepší možnost, jak ukázat poddanému lidu mou dobrou vůli být zastáncem všech a naslouchat každému, ať vyznává kříž, nebo kalich. Jenže...“

„Tak to bylo! Vybíral sis nevěstu podle víry, k vlastnímu prospěchu a upevnění moci!“ Johana se na Jiřího dívala přísně, ale v očích jí hrály ohníčky.

„Dokud jsem tě neviděl přijíždět na koni,“ sklonil Jiří hlavu.

„A pak?“ chtěla slyšet Johana.

„Pak? Vždyť to sama víš, byl jsem ztracený. Okouzlas mě od prvního okamžiku, ve tvé přítomnosti jsem se choval jako blázen. Sám to nechápu,“ zavrtěl Jiří hlavou.